Sinapinsiemen

2/2017

Aina siellä, missä jokin yhteisö elää sovituksen käyteaineena tässä suuressa yhteisössä, kirkossa, muuttuu mahdoton mahdolliseksi.

Sinapinsiemen ry

Yhdistyksen puheenjohtaja

Juha Leinonen, puh. 050-3014 993
puheenjohtaja@sinapinsiemen.fi
puh. 050-3014 993

Sihteeri

Riki Kuivalainen
sihteeri@sinapinsiemen.fi
puh. 040-5814857
(mieluiten tekstiviestit)

Rahastonhoitaja ja kirjakauppavastaava

Leena Levonen
kirjat@sinapinsiemen.fi
puh. 040-503 8246

Kummisihteeri

Matti Kristola
kummisihteeri@sinapinsiemen.fi
puh. 040-5496 947

www.sinapinsiemen.fi
Facebook: **Sinapinsiemen ry**

Tilit

Yhdistyksen tili: **FI40 5104 0020 1230 75** (Op)
- kirjakauppa ja jäsenmaksut

Kummityön tili: **FI52 2185 1800 1334 40**
- Viitenumero kummilapsityöhön **600400**
- Viitenumero Komin tukemiseksi **600811**
- Viitenumero yleislahjoittajille **602 000**

TÄSSÄ LEHDESSÄ

Pääkirjoitus: Hyvyys vaatii aikaa *- Matleena Ikola. 4*

Syliin suljettu paha *- Katri Kuusikallio 6*

Pahuuden piiloleikki *- Marianna Saartio-Itkonen 8*

Takapenkin turinoita: Salakavala paha *- Juhani Veikkola 11*

Taizen terveiset *- Marja Väinölä 13*

Ristinmerkki ja musta amuletti *- Riitta Heino 14*

Sanna Akkanen 27.4.1973 – 9.3.2017 *- Katja Kaila 17*

Katolisen kirkon katekismus ja pahan ongelma*- Kari Kuula 20*

Vankilapapin pahuus *- Tapio Pastila 24*

Maailma taskuun: Pahuutta etsimässä *- Sinikka Vuento. 26*

Pahuuden monet kasvot*- Susanna Airola 28*

Valon poissaolo*-Joas Kaiho 30*

Komin terveiset *- Elina Malkavaara-Kallinen 32*

PÄÄKIRJOITUS: HYVYYS VAATII AIKAA

TEKSTI: JMATLEENA IKOLA

Kysyessäni ystäviltä ajatuksia tämän lehden teemasta, pahuudesta, sähköpostini tulvi. Mikään muu aihe ei ole aiheuttanut samanlaista sähköpostirynnäkköä kuin, tämä, ilmeisen tiukasti ajassamme kaikuva sana. Pahuus. Mitä siitä ajatella, saati kirjoittaa, sitä en vieläkään osaa sanoa, vaikka moni tähän lehteen päätynyt kirjoitus ravisteli itseänikin.

Jotain siitä, mitä kristinuskossa ajatellaan pahuudesta, tavoittaa Kari Kuula kirjoittaessaan aiheesta katolisen kirkon näkökulmasta tekstissään Katolisen kirkon katekismus ja pahan ongelma. Hän esittää tiukan väiteen siitä, kuinka kristinusko kokonaisuudessaan on vastaus pahan ongelmaan. Miksi näin, selviää kirjoituksessa.

Toisaalta, mitä etsimämme paha oikeastaan on? Voiko sitä koskaan saada hyppysiinsä, kämmenelleen käsiteltäväksi, vai pakeneeko se aina määritelmiä? Moni lehden teksti puhuu Pahuuden piiloleikistä, siitä kuinka paha ei saavu luoksemme Disney-elokuvan hirviömaski yllään, pitkää nenää näyttäen ja itseään osoitellen, vaan pikemminkin hiljaa ja salakavasti, ollen osa tätä koko meidän ihmiseloamme, määritelmällisesti osa meistä jokaista?

Kuten Jumalakin. “Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi” (1. Moos. 1:27), sanotaan ensimmäisessä Mooseksen kirjassa. Ihmisyydestä löytyvät nämä kaikki: Jumaluus, pahuus, kömpelyys ja hyvyys. Elämämme on täynnä lukemattomia mahdollisuuksia valita hyvän ja pahan välillä, painia niiden rajapinnoilla. Tehdä virheitä, toistaa itseämme. Opetella oman ihmisyytemme ja inhimillisyytemme sietämistä.

Sinapinsiemenessä minua on jo pitkään puhutellut hyvyyttä kohti kurkotteleva katse. Luottamus siihen, että maailmastamme löytyy myös suunnaton määrä hyvää, silloinkin, kun se ei pidä suurta melua itsestään. Tuo hyvyys täytyy itse osata kaivaa esiin. Professori Jaana Hallamaan sanoin: Paha on nopeaa, hyvyys vaatii aikaa.

Meidän aikamme on nopea. Ei siis ihme, että äkkiseltään näyttää siltä, että paha on saanut monessa asiassa vallan, että se saa riehua vihapuheiden ja muiden verbaalisten oksennusten muodossa miten sattuu. Vaan hyvyyttäkin on. Se versoo kevään lailla siellä, missä sille uskalletaan antaa ti-

laa, missä sitä ruokitaan tavalla, joka vaalii ja kasvattaa.

Näitä kasvualustoja maailma kipeästi tarvitsee. Siksi siis meitäkin. Löytty sen sanoittaa:

"Sinapinsiemenestä tekee puutarhan
uskollinen työmies
sinun avullasi.
Raota portti

Valtakuntaan Jumalan,
älä pyytävältä peitä kasvojasi.
Vaikka vaellus on vaivaista
minä vielä jaksan toivoa
olen kahden maan kansalainen."

Jaakko Löytty

Kirjoittaja on tämän lehden päätoimittaja ja Sinapinsiemenen hallituksen jäsen.

SYLIIN SULJETTU PAHA

TEKSTI: KATRI KUUSIKALLIO

Käyn tätä kirjoitusta mielessäni pyöritellessä Disneylandissa Pariisissa. Auringonpaisteisen satumaailman lumossa hyvät ihmiset ovat kauniita ja jaloja, pahat rumia, naamioituneinakin tunnistettavia. Paha haluaa varastaa hyvyyden itselleen, tai vähintään tuhota sen. Hyvä voittaa pahan ja paha saa palkkansa.

Astuessani ulos satumaailmasta muistan ystäväni sanat: Rankkaa on. Hän on kasvattanut vauvasta saakka ”lainalasta” kuin omaansa. Nyt teini-ikäisen nuoren biologinen äiti on vapautunut vankilasta. Äiti haluaisi luoda uudestaan suhdetta lapseensa, toisinaan arveluttavinkin keinoin. Ystäväni haluaisi suojella nuorta kuin myös itseään. Viranomaiset ovat kiireisiä ja päätökset lapsen edun suhteen vaihtuvat yhtenään.

Vain Jeesus voisi toimia niin, että tilanne ratkeaisi täydellisesti, huokaan. Me ihmiset olemme inhimillisen epätäydellisiä. Näemme hyvän ja pahan omasta näkökulmastamme.

Toimittajatuttuni on seminaarissa, jossa on aiheena pahan olemus sodassa. ”Jos hirmuvallan diktaattori kävelisi kadulla sinua vastaan, tappaisitko hänet, jos siten lopettaisit diktaattorin sariini-iskut kansalaisiaan vastaan?” hän kysyy Facebookissa. Poliittisessa Facebook-ryhmässä olen aloittanut keskustelun köyhyydestä ja se riistäytyykin äkillisesti asiattomaksi pakolaisten nimittelyksi.

Ahdistun lukiessani Facebookin keskusteluja ja iltapäivälehtien otsikoita pahuudesta. Avuttomuudesta ja riittämättömyydestä nousee kiukku. Haluaisi tempautua tunteisiin ja osallistua keskusteluihin ”vapaasti”, vastata samalla mitalla.

Meihin vedotaan yhä enemmän tunteiden tasolla. Mitä enemmän ja nopeammin huudetaan tunteita, sen vähemmän kuunnellaan. Päällimmäiseksi nousee viha. Tosielämässä kun ei ole helppoja totuuksia, ei ole ”hyviksiä” ja ”pahiksia”, loppuelämän onnellisuutta. On kompromisseja ja usein pakko tehdä valinta monesta huonosta vaihtoehdosta.

Yhä tärkeämpää olisi pysähtyminen ja vuorovaikutus. Kypsyyttä on nähdä ja tunnustaa sekä hyvä että paha sekoittuneina ja elää niiden jännitteessä.

Me ihmiset olemme vajavaisia, keskeneräisiä, syntisiä. Minulle on aina ollut vaikeaa ymmärtää älyllisesti Jumalan täydellistä hyvyyttä. Jos paha on kokonaan Jumalan ulkopuolella, mutta se vaikuttaa

kuitenkin meissä, miten täydellinen Jumala voi ymmärtää ihmistä? Jeesuksen ihmisyydessä on vastaus. Jeesus ihmisenä oli synnitön.

Mutta Jeesuksessa Jumala koki pahan vaikutukset, syvimpään keholliseen kuin myös tunne- ja merkitystasoon saakka. Jeesus häpesi ja kärsi pahuuden vuoksi. Paha ei pysynyt ”siististi” hänen ulkopuolellaan, vaan hän sulki pahaan itseensä, syliinsä, kehoonsa, mieleensä ja sulatti sen kivusta suureksi suruksi, josta syntyi uusi alku ja lopulta ilo.

Jeesus ei tempautunut vihaan. Huomaan itsessäni heräävän vihan takana olevan pelon ja surun. Tunnistan sisimpäni pahan myllerryksen ja toivon kaiken myrskyn ja jään sulavan kyynelpisaroiksi, puroksi, joka virtaa läpi kuivuuden, virvoittaa, luo uutta versoa, uusia alkuja. Paavi Franciscuksen tavoin rukoilen, että mitä vahvemmaksi tulen, sen herkempi ja hellempi olisin toisia ihmisiä kohtaan.

Autuaita ovat rauhantekijät – he saavat Jumalan lapsen nimen.

Kirjoittaja on opintovapaalla oleva pappi ja hetki sitten Tansaniasta Suomeen palannut lähetystyöntekijä.

PAHUUDEN PIILOLEIKKI

TEKSTI: MARIANNA SAARTIO-ITKONEN

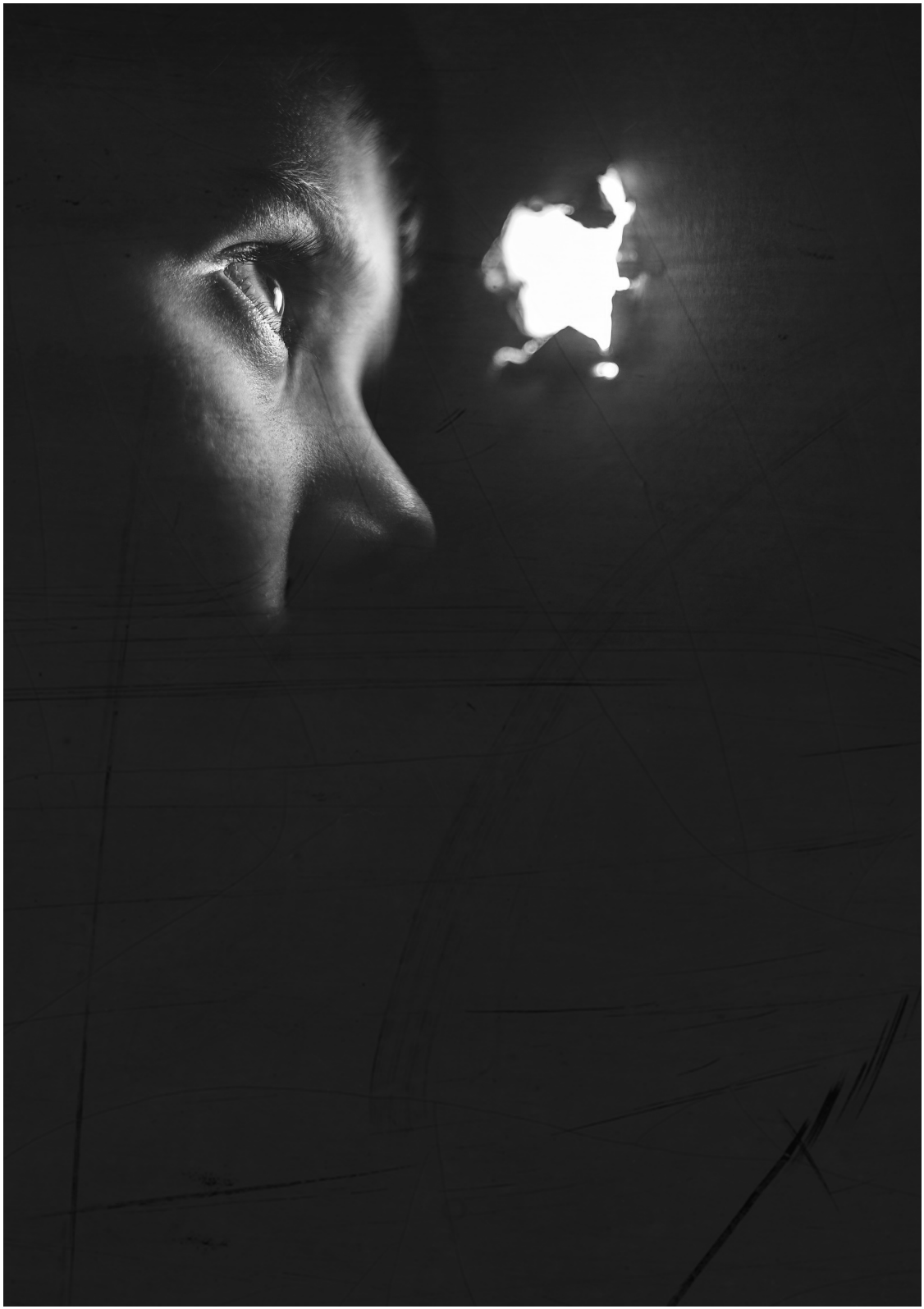
”En aikaisemmin uskonut puhtaan pahuuden olemassaoloon, mutta nyt uskon”, luki keskustelupalstalla maaliskuussa kiihtyneen maahanmuuttopoliittisen debatin yhteydessä. Kirjoittaja oli nähnyt ivallisia turvapaikanhakijan kuolemaa toivovia kommentteja, ja oli vakuuttunut kohdanneensa itsensä pahuuden sen puhtaimmassa muodossa.

Milloin jotakuta tai jotain voi sanoa pahaksi? Sana nostaa vahvoja mielikuvia psykopaateista, terroristeista, lapsenmurhaajista, sadisteista, diktaattoreista, ehkä liekkien keskellä nauravasta Saatanasta. Ennen kaikkea pahuus näyttää olevan ihmisen toimintaa, joka rikkoo erityisen raa’asti yhteisön moraalikäsityksiä. Pahuus on jotain muuta kuin ”hyvin ikävää” tai ”moitittavaa” tai ”tuhmaa”. Se ylittää rajat ja kategoriat, siinä on jotain hallitsematonta ja siten kauhua herättävää. Kun muut sanat eivät riitä, puhutaan pahuudesta.

Kristillisessä perinteessä Saatana on ollut pahuuden ruumiillistuma. Joissakin piireissä on edelleen arkipäiväistä vedota omien hairahduksien jälkeen Saatanan houkutteluun ja demonien vallassa olemiseen. Saatanan asema on vähintäänkin moniselitteinen kristillisessä opissa. Kristinoppi ei pidä hyvää ja pahaa yhtä vahvoina, taistelevina voimina, vaan Jumala edustaa pahuuden voittanutta hyvää. Saatana onkin näytellyt kristillisessä aatehistoriassa Jumalan juoksupojan, pyövelin ja rankaisijan roolia – kun syntiselle ihmiselle on määrätty rangaistus, on Saatana päästetty irti. Klassisessa teologiassa on moneen kertaan todettu, että pahuus ei ole varsinaisesti mitään – se on vain hyvyyden puutetta, kuten pimeys on valon puutetta, tai reikä seinässä ei ole olemassa ilman seinää. Pahuudella näyttää kristillisessä maailmankuvassa olevan kuitenkin kummallisen paljon valtaa ollakseen ei-mitään.

Toisen maailmansodan jälkeen pahuuden synonyymiksi nousi natsi-Saksa ja erityisesti Auswitch. Filosofi Hannah Arendt seurasi natsivirkailja Adolf Eichmannin oikeudenkäyntiä Jerusalemissa 1960-luvulla ja raportoi näkemästään: keskitysleirien puuhamies näytti toimineen melko arkipäiväisistä motiiveista. Hän halusi tehdä työnsä mahdollisimman hyvin, edetä urallaan ja tehdä muihin vaikutuksen. Samalla tuli kuolleeksi junalasteittain ihmisiä.

Tämä ei Arendtin mielestä tapahtunut murhanhimoisen psykopaatin toimesta, vaan määrätietoisen virkamiehen. Arendt

totesi, että pahuudelle ei ole syytä antaa ”saatanallista valtaa”, vaan nähdä se niin paljaana ja arkipäiväisenä kuin se oikeasti on: vain silloin on mahdollista havaita ja puuttua pahuuden ilmentymiin ajoissa.

Nykyään keskustellaan siitä, tulisiko koko pahuus -sanaa käyttää lainkaan. Se on vaarallinen leimasin, joka estää joskus näkemästä ilmiöiden taakse. Politiikassa ja informaatiosodassa vastapuolta leimataan pahaksi surutta ja seurauksia ajattelematta. Kun vastapuoli on paha, se antaa vapaat kädet tehdä vastustajalle mitä vain – puolustaahan itse hyvää, silloin ei tarvitse kaihtaa keinoja. Pahuus ei myöskään näytä olevan selitys millekään toiminnalle. Jos naapuri tappaa perheensä, voidaan sanoa, että hän on paha ja toimi pahuuden vallassa. Tämä kertoo oikeastaan vain sen, että pidämme tapahtumaa erityisen tuomittavana. Kysymys siitä, miksi näin tapahtui, jää vaille selitystä. Pitäisikö pahuus siis hylätä nykykeskustelussa kokonaan ja jättää se fantasian ja fiktion maailmaan?

Ihmisen kuvaaminen pahaksi ei ehkä johda muuhun kuin ongelmiin ja umpikujiin. Silti kohtaamme paljon kärsimystä, jota on vaikeaa kuvailla millään muulla sanalla. Kun vaikkapa lapsi tapetaan, ollaan niin suuren pimeyden äärellä, ettei ”hyvin ikävä tapaus” millään tavoita läheisten tuskaa. Tappaja saattaa olla mielenterveyspotilas, joka ei ole tehnyt moraalista valintaa tappaessaan – häntä on ehkä turha kutsua pahaksi. Pahuus saattaa kuitenkin olla ainoa sana, joka tavoittaa jäljelle jääneiden kokemuksen. Vaikka pahuutta itsessään on vaikeaa tai lähes mahdotonta määritellä, se sopii kuvaamaan juuri niitä tilanteita, jolloin kärsimys on kaikkien määritelmien ulottumattomissa.

Kirjoittaja on teologian tohtorikoulutettava, joka tutkii pahuutta joukkoilmiönä.

TAKAPENKIN TURINOITA: SALAKAVALA PAHA

TEKSTI: JUHANI VEIKKOLA

Pahuudesta on vaikea kirjoittaa. Se saattaa näyttää abstraktilta, mutta kun siihen törmää, se on varsin konkreettista ja ahdistavaa. Joskus se on hyvin ilmeistä ja yksiselitteistä, mutta usein se esiintyy salakavalassa ja verhotussa asussa ja pukeutuu jopa hurskauden kaapuun.

Arkkipiispa Mäkinen totesi kirkolliskokouksen avauspuheessaan, että pahuus on jotain muuta kuin moraalisen järjestyksen ja laillisuuden rikkomista. Se asuu sivistyneen kulttuurin pinnan alla. Kun pintaa raapaisee, paljastuu pahuutta, jolle ei ole selitystä, se on hienovaraista ja julmaa.

Olin hiljattain katsomassa Kansallisteatterissa Shakespearen Rikhard III:n, joka kuvaa hallitsevaa ja häikäilemätöntä pahuutta, jonka edessä ihmiset ovat voimattomia, mutta joka lopulta murtaa siihen ajautuneen ihmisen mielen. Vapun alla tuli televisiosta todelliseen historiaan perustuva näytelmä Philomena, joka kuvasi hyvin toisenlaista pahuutta, salakavalaa ja hurskauteen verhottua.

Philomena, irlantilainen nainen sai nuorena aviottoman lapsen. Se oli suuri häpeä ja perhe hylkäsi hänet, mutta sekä äiti että lapsi saivat suojan nunnaluostarin lastenkodissa. Äiti joutui tekemään palkatonta työtä luostarin hyväksi, mutta sai olla lähellä lastaan. Hän kiintyi lapseen ja lapsi häneen. Sitten eräänä päivänä parivuotias lapsi myytiin äidiltä kysymättä ottolapseksi tuntemattomille vanhemmille. Äidin tuska oli riipaiseva. Näin kävi myös monille muillekin aviottomille äideille eivätkä he voineet asialle mitään. Luostari rakensi ylläpitonsa suurelta osin tämän ihmiskaupan varaan.

Vuosikymmeniä myöhemmin äiti halusi saada tiedon lapsensa kohtalosta ja sai kumppanikseen tutkivan journalistin, jonka tarkoituksena oli tehdä tapauksesta juttu lehteensä. Luostarista ei annettu heille mitään tietoa. Väitettiin, että luostarin palossa asiakirjat olivat tuhoutuneet. Onnekkaasti he kuitenkin saivat selville, että poika oli saanut hyvän kasvatuksen amerikkalaisessa yläluokan perheessä ja toiminut arvostettuna asiantuntijana hallinnossa. Hän oli kuitenkin kuollut muutama vuosi sitten eikä hänellä ollut perhettä.

Äiti halusi tietää, oliko poika kaivannut oikeaa äitiään. Ystävältä he saivat tietää, että hän oli käynyt kerran luostarissa hakemassa tietoa äidistään, mutta sitä ei annettu, vaikka äiti oli useaan otteeseen ollut yhteydessä luostariin etsiessään tietoja pojastaan. Ennen kuolemaansa poika oli kuitenkin toivonut että hänet haudattaisiin luostarin alueelle. Kun etsijät palasivat sinne ja kysyivät vielä pojasta, kävi ilmi, että asiakirjat oli tietoisesti hävitetty. Vanhan nunnan kasvoilta kuvastui suunnaton viha

ja kovuus, kun hän totesi, että äidin kokemat kärsimykset olivat oikein, koska hän oli tehnyt sellaisen synnin.

Pojan hauta kuitenkin löytyi luostarin puutarhasta ja äiti sai laskea sille kukkansa. Yllättäen hän halusikin perua lupauksensa, että toimittaja voisi julkaista tästä jutun. Hän sanoi antavansa anteeksi luostarin nunnille, koska elämä ei voi rakentua vihan varaan. Toimittaja ei kuitenkaan voinut peittää vihaansa tätä hurskauteen verhoutuvaa pahuutta kohtaan. Hän osti Philomenalle luostarin myymälästä muistoksi pienen madonnapatsaan. Lopulta Philomena antoi luvan jutun julkistamiseen, mutta ei halunnut ryhtyä mihinkään muihin toimenpiteisiin luostaria vastaan.

Koin tämän elokuvan voimakkaana saarnana siitä, että meidän on oltava varuillamme, koska pahuus voi piileskellä sielläkin, missä aidosti pyritään hyvään. Tärkeää on tiedostaa ja tunnistaa se kaikessa mitä teemme.

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva pappi ja teologian tohtori, joka toimi pitkään Sinapinsiemenen puheenjohtajana ja sen jälkeen tämän lehden toimittajana

TAIZEN TERVEISET

TEKSTI: MARJA VÄINÖLÄ

Taizéssa pääsiäisaika on ollut vilkas, monia merkittäviä tapahtumia järjestettiin. Varsinaiseen pääsiäisenvietttoon liittyi tänä vuonna uusia piirteitä: pääsiäislauantain iltarukous pidettiin niityllä kylän tuloväylän lähellä. Siellä veljet sytyttivät suuren kokkotulen, jonka ympärillä nuoret saivat valvoa rukoillen pitkälle yöhön. Varhain aamulla, puoli seitsemältä, kaikki kokoontuivat Sovituksen kirkkoon. Nuori slovakialainen veli antoi luostarilupaukset. Aamun ylösnousemustervehdys lausuttiin 30 kielellä.

Viikko pääsiäisen jälkeen Konstantinopolin patriarkka Bartholomeus teki pastoraalisen vierailun Sveitsiin, erityisesti osallistuakseen Chambésyn ortodoksisen keskuksen 50-vuotisjuhlaan ja oman patriarkaattinsa 25-vuotisjuhlaan. Tämän jälkeen hän vieraili ensimmäistä kertaa Taizéssa. Monia piispoja ja pappeja eri kirkkokunnista oli läsnä. Veli Alois muistutti tervehdyksessään, miten suuri merkitys ortodoksisella perinteellä on Taizén yhteisölle ollut. Veli Rogerin ja edellisen ekumeenisen patriarkan Athenagoraksen ystävyys ja keskinäinen luottamus olivat mahdollistaneet ortodoksisen yhteisön perustamisen ja ortodoksisen kappelin rakentamisen Taizéen. Tätä hanketta oli vetämässä arkkimandriitta Damaskinos kunnes hän lähti Sveitsiin perustamaan mainittua Chambésyn keskusta Geneven lähelle.

Toukokuun ensimmäistä viikonloppua vietettiin veli Maximen johdolla islamilaisten ja kristittyjen välisen ystävyyden merkeissä. Noin 300 henkeä eri puolilta Ranskaa ja ranskankielisistä naapurimaista saapui rukoilemaan, keskustelemaan ja elämään muutaman päivän ajan yhdessä. Kaksi salia oli varattu muslimien rukousta varten. Työpajoissa jaettiin kokemuksia Jumalasta. Tämä tarjosi tilaisuuden tutustua puolin ja toisin toisten rukousperinteeseen. Jo ihan tavallinen Taizén päivärytmin eläminen yhdessä, samoissa tiloissa majoittuen, lähentää eri taustoista tulevia ihmisiä todella tehokkaasti. Ensi vuonna on tarkoitus järjestää uusi tapaaminen, laajentaen yli ranskankielisen maailman.

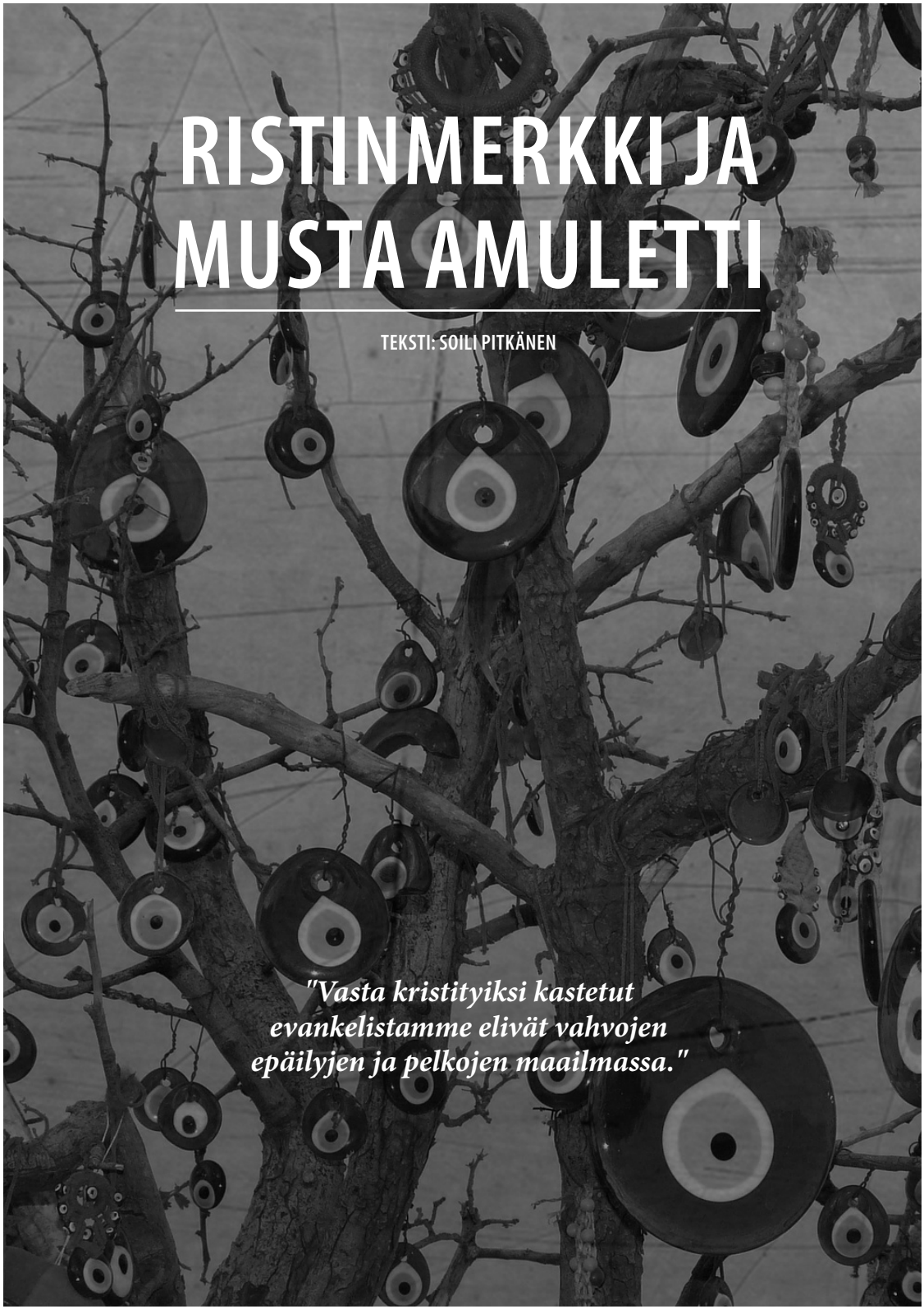
Seuraava viikonloppu toukokuussa oli osoitettu erityisesti ympäröivän alueen protestanteille, varsinkin yhdistetyn protestanttisen kirkon jäsenille, siis reformoitujen ja luterilaisten yhdistetylle kirkolle.

Muistattehan, että elokuun lopussa Haminassa järjestetään Taizé-tapaaminen!

Kirjoittaja on Ranskassa asuva Sinapinsiemen, jonka vierailut Taizéssa eivät vielä ole loppuneet.

RISTINMERKKI JA MUSTA AMULETTI

TEKSTI: SOILI PITKÄNEN

"Vasta kristityiksi kastetut evankelistamme elivät vahvojen epäilyjen ja pelkojen maailmassa."

Olen usein sanonut, että lähtiessäni Tansaniaan uskoin vahvasti Jumalaan, mutta nyt kun olen sieltä tullut takaisin 17 vuoden jälkeen uskon kyllä edelleen Jumalaan mutta myös pahuuteen, pahan olemassaoloon.

Ehkä voisin aloittaa siitä kun ensimmäisenä vuonna otimme kotiimme apulaisen, joka ei ollut kotoisin siltä pieneltä Kilimanjaron kylältä, johon asetuimme asumaan. Kerran tämä tyttö alkoi pienen lomansa jälkeen itkeä katkerasti, koska hänen huoneessaan oli käynyt loman aikana joku vieras. Hänen taitavasti piilotetut rahansa olivat hävinneet, mutta hän ei välittänyt siitä vaan siitä, että häneltä oli viety kauhtunut t-paita. Hänen itkunsekaisesta selityksestään saimme tietää, että tuon t-paidan avulla hänelle aiheutetaan jotakin pahaa. Pidimme tytön puheita turhana pelkona, eikä hänelle mitään pahaa ainakaan meidän apulaisena tapahtunutkaan. Ei hänen asemansa kyllä kovin vahva koskaan ollut, väärältä kylältä kun oli, ei kuulunut samaan kirkkokuntaankaan.

Mutta tämä oli vasta pientä verrattuna siihen, mitä kohtasimme Tansanian luoteisosassa, sukumamaalla, jossa teimme töitä yhteensä kahdeksan vuotta. Koulutimme evankelistoja pitkin hiippakuntaa ja hoidimme jossakin vaiheessa yhteensä viidenkin seurakunnan kirkolliset toimitukset oman opetustoimemme ohella. Lisäksi olin vielä hiippakunnan naistyössä tansanialaisen naistyöjohtajan kanssa ja kuljimme pienissä kylissä, joissa kristinusko kulki ensiaskeleitaan. Kokonaisuudessaan sukumakansan 5 mijoonaisesta väestöstä sanottiin tuolloin olevan yli 90% animisteja, esisien henkien palvojia.

Vasta kristityiksi kastetut evankelistamme elivät vahvojen epäilyjen ja pelkojen maailmassa. He näkivät unia, lukivat tielleen laitettuja esteitä ja taistelivat hengellistä taistelua, jota en useimmiten edes ymmärtänyt tai nähnyt, saati sitten osasin pelätä.

Mutta joskus nämä ilmiöt tulivat minuakin, seurakunnassa vierailevaa pappia vastaan.

Monesti ennen kastehetkeä kastetuissa tapahtui jotain outoa. Olimme maasaiheimon maalla nähneet naisten saavan erilaisia kohtauksia ennen kastetta, mutta tuon kaiken saatoimme selittää rationaalisesti ja jättää omaan arvoonsa. Mutta nyt sukumamaalla, jossa kastettiin joka sunnuntai varmaankin satoja ihmisiä, tapahtui silloin tällöin jotain, jolle en keksinyt selitystä. Pieni lapsi, joka tuotiin kasteelle, koska hän oli vakavasti sairas, parani yhtäkkiä kasteen saadessaan. Tai vähän ennen kastetta edessäni oleva, noin viisivuotias tyttö vääntyi kaarelle taaksepäin, kun hänen kädessään oleva musta amuletti veti häntä nykien taaksepäin.

Näiden ilmiöiden edessä minulla ei ollut teologiaa eikä selitystä, opin vain hellästi koskemaan omituisesti käyttäytyvää lasta ja kysymään vanhemmilta saanko poistaa amuletin lapselta. Kun se poistettiin, lapsi rauhoittui ja kasteen aikana, usein jo ristinmerkin teon kohdalla lapsi muuttui normaaliksi ja koko ilmapiiri ihanan vapautuneeksi ja iloiseksi.

Muistan myös kerran, kun menin savimajaan, jonka ympärillä istui kolmisenkymmentä ihmistä. He pitivät neuvonpitoa mitä tehdä sisällä olevalle vastasynnyttäneelle nuorelle naiselle, joka heidän mukaansa oli tappanut juuri neljännen

lapsensa. Tervehdittyäni kaikkia, selvästikin vihaisia miehiä kädestä, pyysin nähdä nuoren äidin. Äiti tuotiin piiriin, jonka muodostimme majan pihalle. En tiennyt mitä tehdä, tein vain sen minkä osasin eli rukoilin, vaikka tiesin, että paikalla ei ollut ketään muuta kristittyä kuin minä ja kaksi evankelistaa, jotka olivat minut taloon vieneet. Pidin huolellisen, pitkähkön rukouksen nuoren äidin, lapsen sielun ja koko kylän puolesta.

Se rukous muutti tilaisuuden agressiivisen hengen. Jokainen paikalla ollut tervehti minua uudelleen kädestä, he saattoivat minut autolleni ja kättelivät vielä kerran ja vakuuttivat, että eivät kivitäkään tuota nuorta naista, kuten oli suunniteltu ennen kuin hän käy lääkärissä isommassa kylässä seuraavalla viikolla.

Ja vielä kerran tuolla kylällä, jossa leimaapiirtävä ominaisuus oli juoppous, sain kastaa kerran 17 ihmistä ja siinä kasteessa oli käsinkosketeltavan hyvä ja iloinen tunnelma. Muistan kun kaksi kastettua miestä tarttuivat kasteen jälkeen käteeni ja sanoivat moneen kertaan ”Kiitos äiti, kiitos äiti”. Sain myöhemmin kuulla, että nämä miehet olivat kylän kansanparantajat, isä ja poika. he jatkoivat ammattiaan myös kasteen jälkeen mutta kertoivat kaikille, että tietävät nyt ketä perinteisestä seitsemästä jumalasta rukoilevat avukseen, se Jumala on ikuinen Jumala.

Kun lopetin tuolla kylällä säännöllisen käymisen minulle kerrottiin, että ihmiset ihmettelivät minun voimiani, taustavoimiani. ”Sillä naisella täytyy olla aamuisin suuret uhrimenot, koska häneen eivät vaikuta virittämämme ansat!”, oli kylän väki sanonut.

Kuulin, että autoni eteen ja poluille, joita kuljimme kirkkona pidettyihin koululuokkiin, oli viritetty kananluita ja rikkoutuneita linnunmunia estääkseen minun työni siellä. Kertaakaan en ollut mitään tällaista huomannut.

Samoilla seuduilla jatkuvat yhä edelleen albiinolasten murhat tai vammautumiset, kun heiltä otetaan ruumiinosia taikakaluiksi, poliittisen tai taloudellisen menestyksen takeesi. Albiinolastaan piilottelevat äidit ovat peloissaan ja vievät lapset albiinokeskuksiin, jotka ovat surkeita kodin korvikkeita. Pelko on sielläkin ainainen olotila vaikka kulkuluvat ja useimmat aidat yrittävät suojata näitä ihmisiä.

Tuon kaiken keskellä minulle jää vain kysymyksiä. Mikä saa ihmiset toivomaan toiselleen jotakin pahaa; sairautta, kuolemaa ja ennen kaikkea pelkoa? Mikä saa pelon ilmapiirin muuttumaan? Kuinka kauan vieras ja erilainen koetaan uhkaksi, myös meillä? Mikä salaisuus ja uutta luova voima sisältyykään ristimerkkiin ja kasteeseen, Pyhän Hengen läsnäoloon kaiken pimeyden keskellä!

Kirjoittaja on pitkään Tansaniassa lähetystyötä tehnyt pappi ja entinen Morbackan ja Ukinrannan asukki.

SANNA AKKANEN
27.4.1973 – 9.3.2017

TEKSTI: KATJA KAILA KUVAT : TOPI HAARLA

Elämän täyteys. Se tulee ensimmäisenä mieleen ystävästämme Sannasta. Mieleen piirtyy kuvia: Morbackan merenrantametsikkö, jossa samosimme alkukesän valossa poimimassa aineksia horsmateehen. Kävelyretket Lauttasaaren kallioilla. Kauniisti sisustettu vaaleasävyinen koti, jossa jokaisella esineellä oli paikkansa. Keskustelut uskaltamisesta

ja oman polun löytämisestä. Niin monta kohtaamista.

Ja juhlahetkiä. Tuntuu, ettei Sannaa voi ajatella muistamatta myös, miten arki taipui juhlaksi aina kun siihen vain voi löytää aihetta. Miksi tyytyä keskinkertaiseen hotelliin, jos voi nukkua yönsä majatalossa, joka on kuin sadusta? Tuoreita yrttejä pienissä ruukuissa keittiössä; aamuöisiä jameja; ruokia, joiden värit oli sommiteltu kauniin merkityksellisesti; iloa, musiikkia, Välimeren aaltoja.

Monelle Sinapinsiemenen jäsenistä Sanna oli tuttu ajalta, jonka hän toimi Intian kummilapsityön sihteerinä. Hän vieraili myös Intiassa tutustumassa työhön paikan päällä. Tuomisina oli taianomaisia kertomuksia vieraanvaraisuudesta ja valokuvia, joiden värejä oli vaikea uskoa todeksi.

Sanna oli Kathos-yhteisön pitkäaikainen jäsen, joka toi yhteisön elämään paljon huumoria, räväkkyyttä ja kauneudentajua. Sannan huone täyttyi lennokkailla filosofis-teologisilla pohdinnoilla, joista palattiin naurun kautta nopeasti takaisin maan pinnalle. Kathoksen keittiönpöydän ääressä käytiin myös monen monta Taizé-laulujen suomennostyöryhmän keskustelua ja koelaulettiin Sannan johdolla läpi koko joukko suomennosehdotuksia.

Sanna oli täynnä elinvoimaa, tahtoa ja karismaa. Samalla hän osasi kuunnella keskittyneesti, napata lennosta toisen ihmisen ajatuksen ja kiteyttää siitä jotain tärkeää. Hänellä oli loistava huumorintaju, ja hän oli hyvä nauramaan myös itselleen. Siksi hänen lähellään oli helppo olla.

Moni muistaa Sannan Morbackasta, jossa hän vietti säännöllisesti aikaa. Hänen läsnäolon taitonsa ja kaipauksensa rukoushiljaisuuteen olivat yhtä todellisia kuin läikehtivä huumori ja nauru. Kuulen yhä hänen kauniin äänensä laulavan Morbackan kappelissa juhannusiltana ehtymättömästä ilosta: Bei dir ist Freude, Freude in Fülle. Jotain tästä ilosta saimme aavistella niissä hetkissä, keskikesän sykähdyttävän kauneuden keskellä.

Keväällä 2015 Sanna sai syöpädiagnoosin. Hän itse kuvasi tätä kulkemaansa matkaa viime syksynä näin:

”Kun kuolema on istunut omalla olkapäällä yli vuoden, niin kaikenlaisten pelkojen kanssa on ollut aikaa keskustella ihan riittämiin. Keskityn ennemmin elämästä nauttimiseen ja hallittujen riskien ottamiseen. Kuten tekemään olennaisia valintoja Kolmen Kaverin eri jäätelömakujen välillä.

Jotain olen kuitenkin oppinut.

Sen, että luopuminen ja luovuttaminen ovat kaksi ihan eri asiaa.

Sen, että kohtuuttomissa tilanteissa löytyy aina vähän voimavaroja jostakin.

Sen, että joskus mielen ihmeellinen voima kannattelee kehoa ja joskus kehon halu elää kannattelee mieltä.

Sen, ettei ole mitään tärkeämpää kuin rakkaus ja aito myötätunto.

Sen, ettei tarvitse tuntua yhtään miltään, ja samaan aikaan voi olla täynnä kiitollisuutta.”

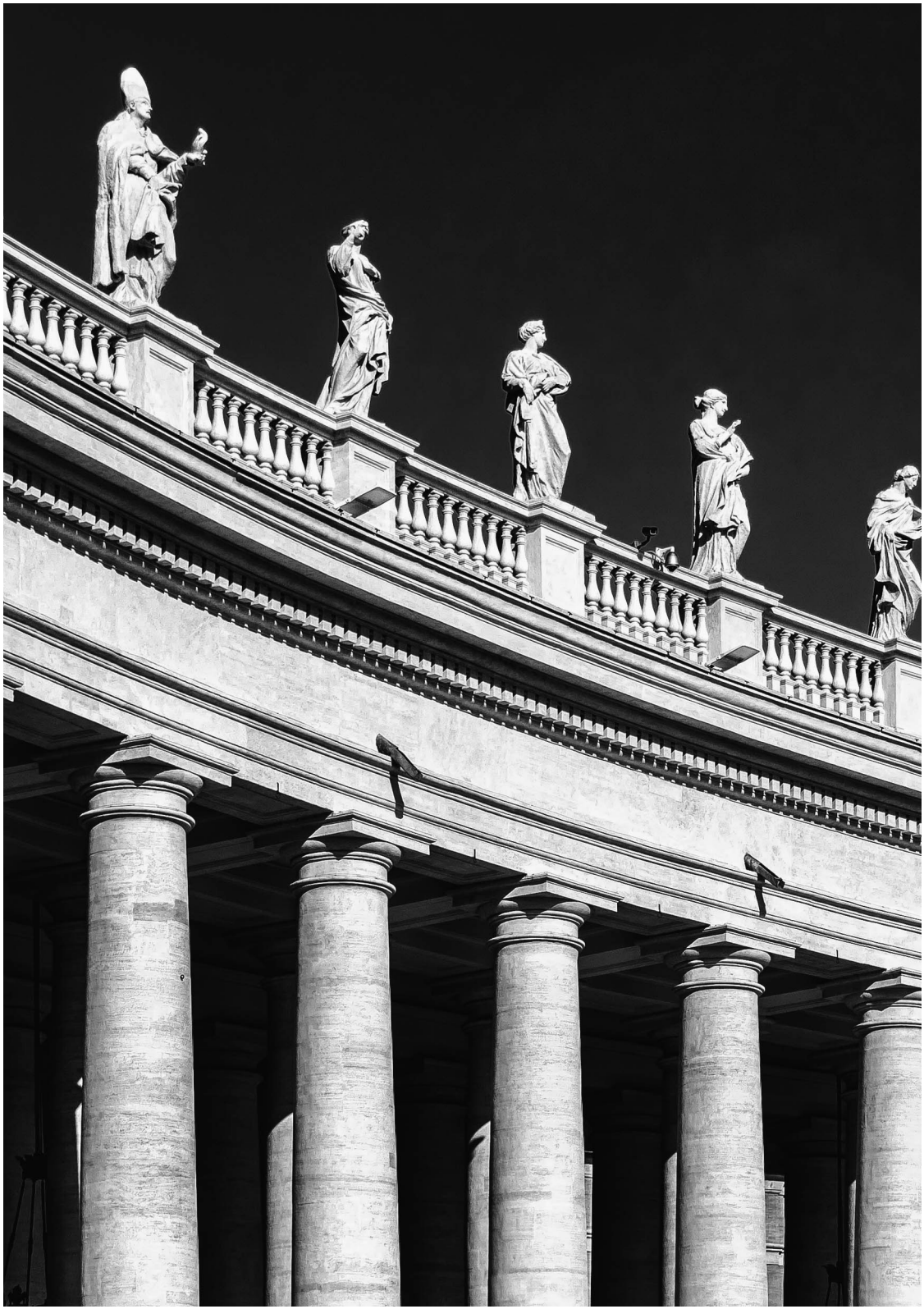
Absurdinkin keskellä voi olla iloa. Voi olla huikaisevia kirkkokonsertteja ja teatteriiltoja, innostavia työkeikkoja ja kesäpäiviä ranskalaisessa pikkukylässä. ”Elämä on niin huikean kaunis ja kutkuttavan absurdi asia”, Sanna sanoi. Elämä, ei kuolema, saa viimeisen sanan.

Sanna, nyt olet perillä. Voimme vain aavistella, minkälaista juhlaa nyt vietät, millainen riemu sinua ympäröi. Ehtymätön ilo: nyt tiedät, mitä se on.

Ja me, jotka vielä tarvomme täällä keskeneräisessä maailmassa omalla luottamuksen pyhiinvaelluksellamme, voimme arjessamme yrittää laillasi muistaa, millainen ihme elämä on.

Sanna, kiitos että opetit meille tästä ihmeestä jotain olennaista.

Kirjoittaja on verkkotiedottaja ja lauluntekijä Helsingistä.

KATOLISEN KIRKON KATEKISMUS JA PAHAN ONGELMA

TEKSTI: KARI KUULA

Miksi maailmassa on pahuutta ja kärsimystä? Tätä jumalauskon ikiongelmaa on pohdittu jo Vanhan testamentin ajoista alkaen.

Kristikunnan kenties arvovaltaisin kannanotto aiheeseen löytyy Katolisen kirkon katekismuksesta. Sekään ei tosin lupaa lopullista vastausta, vaan joukon ajatuksen poikasia etsijän avuksi. Katekismus opettaa näin.

Ensinnäkin, kristinusko kokonaisuudessaan on vastaus pahan ongelmaan. Sen kaikki opinkappaleet tuovat siihen valoa tavalla tai toisella. Vastaukseen sisältyvät luomakunnan hyvyys, synnin murhenäytelmä ja Jumalan kärsivällinen rakkaus, jolla hän kohtaa ihmisen ja kutsuu tätä luokseen. Jumala on valmistanut ihmisen tätä kutsua varten – tätä on jumalakykyisyytemme – mutta me voimme myös torjua sen jo kättelyssä – tätä on pahan kauhistava mysteeri, kykyä torjua hyvyys.

Tämä on käytännöllinen, ei teoreettinen vastaus. Pahan alkuperän sijaan kristinusko kertoo, mitä Jumala tekee sen voittamiseksi. Silti se tarjoaa joitakin langanpäitä myös pahan synnyn problematiikkaan. Tästä päästään seuraavaan kohtaan.

Toiseksi, katolisen katekismuksen mukaan maailmaa ei ole tarkoitettu täydelliseksi, vaan se on tiellä sitä kohti. Täydellisessä maailmassa mikään ei tuhoutuisi, rappeutuisi eikä aiheuttaisi surua tai kärsimystä kenellekään. Jumala ei luonut kertaheitolla tällaista maailmaa, vaikka olisi kyllä voinut, vaan hän asetti sen kulkemaan sitä kohti. Siksi tänne ilmaantuu eräitä olemisen muotoja ja toisia katoaa, täydellisempien rinnalla esiintyy vähemmän täydellisiä, ja luonnon rakennelmien rinnalla tapahtuu myös niiden tuhoutumista. Toisin sanoen, fyysisen hyvän rinnalla on fyysistä pahaa.

Toisin sanoen, tietty määrä pahaa ja kärsimystä vain kuuluu luomakuntaan. Eläimet syntyvät ja kuolevat, lajeja ilmaantuu ja katoaa, planeettamme muokkautuu tulivuorten purkauksissa ja mannerlaattojen liikahdellessa ja joskus kokonaiset taivaankappaleet tuhoutuvat törmätessään toisiinsa.

Ajattelen itse, että tämä koskee myös ihmistä. Hänetkin on luotu sairastumaan ja

kerran myös kuolemaan. Katolinen katekismus on tosin toista mieltä; sairaudet ja kuolema johtuvat siitä, että sielu on synnin tähden menettänyt ylivaltansa ruumiiseen nähden. Niin tai näin, joka tapauksessa kärsimys kuuluu luomakunnan luonteeseen. Konflikteja vailla oleva täydellinen harmonia on luvassa vasta historian lopussa.

Kolmanneksi, katekismus puhuu erikseen moraalisesta pahasta. Se on peräisin ihmisten ja enkelien vapaasta valinnasta. Vapaina olentoina heidän kuuluu suunnistaa lopullista päämääräänsä kohti oman valintansa perusteella. Heitä ei pakoteta tai ohjelmoida tähän, vaikka Jumala auttaakin heitä armollaan, sillä hän haluaa kunnioittaa luotujen vapautta. Vapauteen sisältyy mahdollisuus valita hyvän lisäksi paha. Tämän vapauden nojalla osa enkeleistä ja kaikki ihmiset ovat langenneet pahaan. Moraalinen paha on siis peräisin vapaan tahdon vapaasta valinnasta.

Tämä selitys perustuu erääseen kristillisen ihmiskuvan ydinideaan. Elävien persoonien kuuluu olla vapaita toimijoita, jotka luovat itse itsensä omilla valinnoillaan. Siksi he voivat valita myös pahan. Jumala ei siis ole luonut pahaa, vaan me valitsemme sen omasta aloitteestamme.

Miksi sitten Jumala ei estä meitä valitsemasta pahaa? Koska vapauteemme puuttuminen rikkoisi persoonallisuutemme eheyden. Siksi Jumala taivuttelee ihmiset hyvän puolelle heidän vapautensa puitteissa, ei kiertämällä tai rikkomalla sitä. Niinpä pahan voittaminen vie aikaa, eikä kaikkien sielujen kohdalla tämän elämän aika edes riitä, vaan tarvitaan myös eräänlainen jatkoaika tulevassa maailmassa.

Neljänneksi, Jumala vetää pahasta esiin hyvää. Jumala sallii pahan vain koska tietää voivansa kääntää sen hyväksi, ja vieläpä vielä suuremmaksi hyväksi. Hän kietoo pahan ja synnin murhenäytelmän osaksi suurta sallimusta, jonka kautta luomakunta viedään lopulliseen sapatinlepoon. Paradoksaalisesti kaikkein suurin moraalinen paha, Jumalan Pojan kuolema, on se tie ja mekanismi, jonka avulla pahasta vedetään hyvää. Siitä Jumala on tehnyt kaikkein suurimman hyvyyden, koska se mahdollistaa kaikkien ihmisten pelastuksen. Jumalan Poika on vastaus koko ihmiskunnan pyyntöön ”päästä meidät pahasta”.

Miten sitten paha kääntyy suuremmaksi hyväksi? Paha ei muutu hyväksi, vaan suurempi hyvä tulee siitä, että pahan parantamista varten maailmaan on lähetetty

erityisen suuri hyvä, nimittäin Kristuksen armo.

Jos pahaa ei olisi koskaan tullut, ihminen olisi kasvanut luonnollisen jumalakykyisyytensä avulla alkuautuudesta lopulliseen päämääräänsä. Pahan puolelle suostunut ihminen ei enää pysty tähän omin voimin, vaan tarvitsee yliluonnollisen avun, Kristuksen. Näin pahasta pelastettava ihminen kasvaa läheisempään yhteyteen Kristuksen ja hänen kauttaan itse kolminaisuuden kanssa, kuin mitä olisi tapahtunut ilman pahaa.

Pahassa maailmassa ihmisen lopullinen autuus on siis kauniimpaa, suurempaa ja jumalallisempaa kuin sellaisessa maailmassa, jossa pahaa ei ole. Ehkä tämä ylimääräinen autuus on jonkinlaista hyvitystä ihmisen kokemasta pahasta.

Jotta tämä selitys toimisi, kaikkien ihmisten täytyisi pelastua, mutta tätä askelta katekismus ei enää rohkene ottaa. Kaikkien pelastuminen on mahdollista ja sitä tulee rukoilla. Mutta koska se ei ole varma asia, sitä ei oteta esiin pahan ongelmaa pohdittaessa.

Viidenneksi, kärsiessään ihminen yhdistyy Kristuksen kärsimykseen. Paavali ajatteli täyttävänsä omilla kärsimyksillään sen mitä Kristuksen ahdistuksista vielä puuttui (Kol. 1:24). Kärsimys voi siis olla osallistumista Kristuksen kärsimykseen. Kun kärsivä liittyy salatulla tavalla Kristuksen kärsimyksiin, hän kantaa muita kärsiviä ikään kuin kärsimyksestä tulisi kaikkien yhteinen taakka, joka kevenee jaettaessa. Vielä enemmän kärsimyksessä tapahtuu kuitenkin toisin päin, kärsijää itseään autetaan. Kristus itse kärsii hänen kanssaan ja hänen puolestaan.

Näin siis katolinen katekismus. Nämä viisi kohtaa eivät ole mitään lopullisia vastauksia pahan ongelmaan, vaan ne vain osoittavat niiden suuntaan. Vastausta ei voi antaa, koska sitä ei vielä ole, sillä pahan murhenäytelmä on vielä kesken. Vasta täyttymyksessä, kun paha on saanut pimeän palvelutyönsä päätökseen, senkin positiivinen merkitys voidaan ymmärtää.

Kirjoittaja on kuopiolainen teologian tohtori, tietokirjailija ja pastori. Hän on käsitellyt pahan ongelmaa kirjoissaan Paholaisen biografia. Pahan olemus, historia ja tulevaisuus (Kirjapaja 2010) ja Kotona kristinuskossa (Kirjapaja 2012).

VANKILAPAPIN PAHUUS

TEKSTI: TAPIO PASTILA

Pahuutensa kanssa vankilapappikin joutuu tekemisiin joka päivä.

Uusia ulottuvuuksia pahuuteen sain jo yli viisi vuotta ennen vankilaan joutumistani. Alkuvuoden 2003 kinkereille Laitilan papisto otti aiheeksi Katekismuksen kohdan 32 Seitsemäs pyyntö ”vaan päästä meidät pahasta”. Tuolloin Martti Lindqvistin teos

Hyvä, paha ja pyhä – Kirja eloonjäämisestä tuli itselleni tärkeäksi. Se auttoi minut kokonaiseen ihmiskäsitykseen, terveen kristilliseen ihmiskäsitykseen.

Pahuus on osa jokaista ihmistä, minuakin. Ihmisiä ei voi jaotella mustavalkoisesti hyviin ja pahoihin, vaan kaikista ihmisistä löytyvät nämä molemmat puolet. Kaikki ihmiset ovat osallisia pahasta. Jokainen ihminen on kietoutunut pahuuteen eikä pääse siitä omin voimin vapaaksi. Kinkereillä johdattelin aiheeseen seuraavasti: ”Kinkereillä pahaa ei kylläkään käsitellä pelkästään ihmisen - ja varsinkaan minun – ulkopuolisena pahuutena. Paha on jokaisen ihmisen omassa sisimmässä. Paha kuuluu ihmisenä elämiseen.”

Vuonna 2004 rikollinen sai kasvot, kun yksi ”oma nuoreni” teki vakavan rikoksen ja vankila tuli minullekin hänen kauttaan tutummaksi. Hyvä, että kasvot olivat tutut ja ihminen oli tuttu. Hänen olemisensa, elämisensä ja jaksamisensa oli sittenkin tärkeämpää kuin hänen tekemänsä rikos. Seuraavana vuonna yksi rippikoulutyttö osasi tuoda pahuuteni kolahduttavan lähelle. Hän kysyi rippileirin keskellä varmaankin ns. seksipäivän Kaikkea saa kysyä -osiossa: Onko avioero rikos?

Kysymyksessä tiivistyi silloin itselleni erityisen kipeä todellisuus: sana ”avioero” ja myös tuo ´rikos´. Suomen kielessä kuudes käsky (= kielto) todellakin yhdistää avion ja rikoksen. - Suomennos on puhutteleva, mutta eihän avioerossa nyt sentään mitään rikoslain kohtaa vastaan olla rikottu, vaikka paljon pahaa lähimmissä ihmissuhteissa sillä saadaan aikaan.

Heinäkuun alussa 2008 vankilapapin ura alkoi.

Oma maailmansahan tämä on. Ihmisiä, Jumalan kuvakseen luomia täällä kaikki ovat. Itselle oma pahuuteni ja syntisyyteni on itsestään selvää. Toisten yläpuolelle ei minulla ole tarvetta ponnistella. Jumalan Raamattu antaa itselleni niin perustavat eväät ihmisyyteen ja ihmiskäsitykseen. Mutta …

… ihan oikeassa vankilaelämässä: Tyytyä olemaan ihminen ihmisille. Tarjoilla jumalallista luomisuskoa elämän perustaksi. Kehua rehennellä omalla syntisyydellä ettei vain kukaan luulisi olevansa huonompi kuin pappi. Kehua Jeesusta, kun hänen rakkautensa riittää aivan kaikille.

… ja myös: saada ymmärtämään, kuinka lähtökohdat vain ovat (olleet jo kauan sitten) niin toisenlaiset kuin pastorilla. Ymmärtämään jaottelevampaa, mustavalkoista ihmiskäsitystä, koska kaikinpuolinen erilaisuus nyt vain on niin uhkaavaa ja jostain niitä itsetunnon rippeitä täytyy haalia tukiverkokseen. Hei, olethan sinä tuollaisenasi ihan OK. Sinun ihmisyytesi ei ole minnekään kadonnut. Sinä olet ihminen!

Ja kuitenkin pastorin sydäntä kylmää erityisesti ne, jotka sanoittavat itseänsä ja elämäänsä vielä kielteisemmin kuin pastori kaikkein kyynisimmälläkään tuulella ollessaan voisi suustaan päästää. - Epäonnistunut (jopa rikollisena), luuseri, syrjäytynyt, tyhjänpäiväinen, yhteiskunnan pohjasakka, jne. (Nämä sanat ovat tulleet esille ryhmissä, joten en katso rikkovani vaitiolovelvollisuuttani.)

Edes pastorin pahuus ei ole mitään tuollaisten ajatusten keskellä ja rinnalla.

Kirjoittaja on Turun vankilan ja Psykiatrisen vankisairaalan pastori.

MAAILMA TASKUUN: PAHUUTTA ETSIMÄSSÄ

TEKSTI JA KUVAT: SINIKKA VUENTO

Olimme jo varanneet matkan naapurikaupunkiimme, kun maailmaa kohautti pommi-isku Pietarin metrossa. Huhtikuun 3. päivän terroriteossa kuoli 11 ihmistä ja 50 loukkaantui. Neljä päivää myöhemmin Tukholman keskustassa kuorma-auto ajoi kuoliaaksi kolme henkilöä, vakavasti loukkaantuneita oli 8. Tuntui todellakin siltä, että paha saarsi meidän lintukotomme idästä ja lännestä.

Innostus Pietarin matkaan laimeni tuntuvasti. Toisaalta: nythän sain erityisen hyvän näkökulman tulevan lehtemme teemaan. Lähdin siis Venäjälle tarkoituksena tähyillä pahan jälkiä. Kun astuimme ulos junasta Suomen asemalla, aloin heti kiikaroida konepistoolimiehiä tai ainakin lisääntynyttä miliisien joukkoa. Ei mitään. Tosin Suomen asemaa lähellä olevasta sotaakatemiasta purkautui aika ajoin sotilaita, mutta niitä ei nyt tässä lasketa.

Päätimme suunnata heti saapumispäivänä Leningradin piiritysmuseoon. Sieltä uskoimme löytyvän vertaansa vailla olevia tragedioita ja julmuuksia. Löytyihän niitä, mutta vähän erilaisina kuin olimme odottaneet. Nälkä ja kuolema näkyivät kyllä suurikokoisissa öljyvärimaalauksissa, mutta muu näyttelyaineisto keskittyi raportoimaan suuresta isänmaallisesta sodasta, jossa puna-armeijan sotilaat sankarillisesti ja menestyksekkäästi puolustivat maataan ja kansalaisiaan. Kaupunkilaisten kärsimykset oli siivottu pois. Sen sijaan vihollisen pahuus oli kuvattu hyvin havainnollisesti. Yhdessä propagandajulisteessa eläimeksi raaistettu saksalaissotilas uhkasi pistoolilla pikkupoikaa. Suomalaiset saivat myös seinäteksteissä kuulla kunniansa, samaa fasistiarmeijaa me olimme, tietysti, piiritetyssä Leningradissa nälkään nääntyvän silmissä.

Ja kas: täälläpä sitten törmäsimme pommi-iskuun. Museossa jaettiin sanomalehteä, jossa oli artikkeleita Venäjän historiasta 1917 – 2017. Etusivulla oli näyttävä juttu terroriteosta. Parivuotias pikkukaveri oli asettelemassa neilikkaansa muiden kukkien joukkoon kohtalokkaan metron suulla. Lehtinen oli täynnä sankareitten kuvia ja sankarihautoja. Vaikken venäjää osaakaan, viesti oli selvä: taistelemme vihollista vastaan yhtä kunniakkaasti kuin puolustimme kotikaupunkiamme sodan aikana.

Molemmat terroriteoista epäillyt kuuluivat vähemmistöryhmiin. Pietarissa syylliseksi epäilty oli 22-vuotias uzbekistanilainen mies. Tukholman surma-auton ratissa oli epäilyjen mukaan myös uzbekkimies. Niinpä tietysti, me ajattelemme usein il-

man sen parempaa tietoa kyseisestä maasta tai syytettyjen tilanteesta.

Luin äskettäin Lidia Tšukovskajan kirjan Vajoaminen. Siinä kuvataan Stalinin vainoja 1930-luvun lopulla. Sofia Petrovnan poika vangitaan, ja äiti etsii tietoa hänestä jonottaen päiväkausia vankilan portilla muiden vangittujen omaisten kanssa. Sofian olo on tukala. Hän vilkuilee vaivihkaa ympärilleen ja ihmettelee, miten hän on joutunut samaan jonoon näiden isänmaan pettureiden mammojen kanssa. Hänen poikansahan on syytön.

Olemme mestareita ulkoistamaan pahan. On kätevää, kun voi tehdä vihollisesta hirviön. Silloin hänet saa ihan oikeutetusti likvidoida. Lukiessani anoppini kirjeitä mustapaitojen leiristä 30-luvulta törmäsin samaan kuin piiritysmuseossa. Elias Simojoki opetti nuorisoarmeijalleen, että aate on toki tärkeä, mutta vielä tärkeämpää on propaganda.

Tuntui aivan ihanalta pistäytyä kohtalonsinfonian jälkeen etnografiseen museoon, jonka esineistö ja lukemattomat pienoismallit kuvasivat entisen maailman seesteistä elämää. Siellä puettiin morsiamia, tehtiin puhdetöitä ja juhlittiin riehakkaasti talven taittumista. Pahaa oli silloinkin, kuten aina, muttei kuitenkaan nykyisen kaltaista järjestäytynyttä tuhonkylvöä, joka voi kohdistui melkein kehen tahansa.

Jotakin pitäisi tehdä, että kansat oppisivat olemaan veljiä keskenään. Rauhanliikkeelle olisi totisesti tilausta.

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva suomen kielen opettaja, joka on toiminut myös lehtien toimittajana ja tiedottajana erilaisissa organisaatioissa.

PAHUUDEN MONET KASVOT

TEKSTI: SINIKKA VUENTO

Pahuutta on määritelty ja selitetty teologiassa ja filosofiassa monin tavoin: sen on määritelty olevan rakkauden puutetta tai vaikenemista, hyvän poissaoloa, onnen puuttumista tai rakenteissa piilevää pahuutta. Pahuutta vastaan on historian saatossa taisteltu useasti; milloin rauhanmarssein, milloin taas asein, milloin henkisin ponnistuksin, rukoilemalla, manaamalla tai pystyttämällä instituutioita. Pahuutta on usein lähdetty torjumaan niin, että se on synnyttänyt lisää pahuutta tai sitä on torjuttu liian myöhään näkemällä vain seuraukset eikä syitä.

Pahuus on helppo tunnistaa silloin kun sen näkee kaukaa, ellei pahuuden syitä niin ainakin tapahtumaketjujen pahat seuraukset. Salakavalinta on pahuus, jonka näemme oman kivun nostattamin tuntein ja tulkinnoin. Oma kipumme ryömii huomaamattamme vaikuttamaan ymmärrykseemme, tunteisiimme, valintoihimme, elämänkatsomukseemme ja arvoihimme.

Omat kipeät kohtamme ajavat meitä varomaan pimeitä nurkkiamme. Kipua välttääksemme jäykistymme ajattelussamme pitämään kiinni arvoista, jotka olemme kuihduttaneet mielemme instituutioiksi. Näillä ajattelumme kotialttareilla palvomme pyhinä jotain sellaista, joka vieraannuttaa meidät yhteydestä itseemme, toisiimme ja elämän antajaan, Luojaamme.

Kiivaudessamme saatamme parahtaa: Rauhaa, rauhaa, rauhaa päällä maan, jos vastustaa niin tapetaan.

Moralismi, kirkasotsaisuus ja idealismi ovat sanoja joilla usein kuvataan jäykkää ajattelua. Hyvän puolustamisen nimissä tehdyt kiivaat teot saattavat johtaa pahuuden kasvavaan kierteeseen. Tässä valossa instituutiot voidaan nähdä tarpeellisina ja turvaa antavina. Instituutioiden suojissa radikaali kiivaus ei pääse nousemaan liian teräväksi ja vahingoittavaksi.

Kuitenkin, samoin kuin omat kivut, myös instituutiot sokeuttavat meitä - instituutiot, pystytettyinä kipujen kirvoittamina mielemme rakenteisiin tai ulkopuolellemme yhteisömme muodoksi. Ne sitovat osan ajattelustamme kaavaan, joka ei tunnista elämää kaikissa sen sävyissä, muodoissa ja variaatioissa.

Sana elämä on jo sisällöltään jotain ennalta arvaamatonta ja räjähtävää, liikettä tuntemattomiin suuntiin, aukeamista näkymättömiin muotoihin, sellaisiin, joita ihminen ei voi synnyttää tai hallita. Pahuus on elämänvastaisuutta. Omalta kivultamme emme näe toivoa siellä, missä sitä voisi olla.

Kirjoittaja on pappi ja sosiaalityöntekijä, joka työskentelee tällä hetkellä lastensuojelussa.

VALON POISSAOLO

TEKSTI: JOAS KAIHO

Huhtikuun alku. On vuoroin kirkasta, vuoroin rakeista, viiltävä tuuli ja kaduilla pyörivä pöly. Odotettu kevät ei tunnu saapuvan koskaan, auringon valo hohkaa kylmänä maiseman yllä.

Kone on juuri noussut kentältä pimeyteen, määränpäänä tuntematon, ainakin lentoyhtiön verkkosivuilla näkyvissä tiedoissa tuntematon. Koneessa olijat tuntevat sen kyllä. Kädet hikoavat, mieli harhailee, ajatuksista on vaikea löytää niitä mitkä painaisivat vain vähän. En tiedä onko näillä lennoilla tarjoilua, tuodaanko muoviin pakattuja kosteita sämpylöitä kun maailma minkä tunnemme on katoamassa. Pyytääkö kukaan juomia, katsooko elokuvia. Jutellaanko vierustoverin kanssa. Katsooko henkilökunta silmiin, kun kaataa vettä muovimukiin.

Kun kuulin pakkokarkotuksista, koin oloni voimattomaksi. Ei riitä, että päätös sotii yleistä oikeustajua vastaan, esivalta voi toteuttaa sen silti. Mikään mitä aktiivinen kansalainen voi tehdä, ei ole riittävää. Ajattelin, että tässä se on, pahuus. Ihmiset pyytävät päästä turvaan, ja heidät lähetetään varmaan kuolemaan. Pahuus toteutuu juuri tässä, voin seurata sitä kannettavani näytöltä, enkä voi tehdä yhtään mitään. Olen antanut valtani päättäjien käsiin, ja he tekevät tällä vallalla sellaista mitä minä en koskaan pystyisi tekemään. Minulla on yksilön vastuu, mutta siihen kuuluu paradoksaalisesti vastuusta luopuminen. Tällaisen yhteiskunnan me ihmiset olemme rakentaneet.

Elämme aikoja joina hurjan epäoikeudenmukaiset päätökset normalisoituvat. Totumme kaavaan – valitsemamme päättäjä perustelee päätöstään jollakin vaikeammin määriteltävällä yhteisellä edulla, jonka vuoksi tilapäisesti tietyn ihmisryhmän oikeuksia on poljettava. Ja asialle ei vain voi mitään, vaikeaa toki on. Ja päättäjämme olemme valinneet alunperin siksi, että asioista huolehdittaisiin oikeudenmukaisesti, että kaikkia kohdeltaisiin samalla tavalla. Silti tämä ei tunnu toteutuvan koskaan, aina oikeudenmukaisuudelle on jokin este. Aina se lopullinen syy onkin jossain muualla, juuri tähän ei voi juuri nyt vaikuttaa.

Mietin, miksi paha toteutuu juuri rakenteissa. Koska siellä on kasvottomampaa, on helpompaa olla välinpitämätön? Ei koskaan ole pakko nähdä tai kokea henkilökohtaisesti omien päätöstensä seurauksia. Tavallaan pahinta onkin juuri ei-persoonallinen pahuus eli epäoikeudenmukaisuus, joka voi osua periaatteessa keneen tahansa.

"Pahuuden määritelmääkin tärkeämpää on kuitenkin kysyä - Jos pahuus on tätä, mitä minä olen?"

Onko pahuus sitten vain valon poissaoloa? Onko se heikkoa tahtoa, laiskuutta, kunpa joku toinen enkä aina minä. Jospa joku toinen hoitaisi. Onko pahuus sitä, että on vain hiljaa, tekee kuin on aina tehty? Hoitaa hommansa kyselemättä.

Pahuuden määritelmääkin tärkeämpää on kuitenkin kysyä - Jos pahuus on tätä, mitä minä olen?

Tämän maailman antoi Jumala meille – jotta oppisimme välittämään, huolehtimaan, kantamaan vastuuta, näkemään välittömän elämänpiirimme ulkopuolelle, näkemään toinen toisemme. Käskyiksi tuli elää elämää toisia kunnioittaen, ja levätä välillä. Levon käsky on erityisen viisas – jos emme koskaan lepää, lakkaamme näkemästä, kaikki alkaa toistua yhtenä ja samana.

Nyt maailmaamme järjestävät uskomukset ja säännöt. Kenen kuuluu levätä, kenestä tarvitsee huolehtia. Kenen kohdalla saa katsoa pois. Ihan kuin olisimme unohtaneet, että elämä meissä jokaisessa on sama – se itsepintainen, rohkea liekki, mikä vahvistuu ja palaa kirkkaammin aina kun toimii oikein. Sammuuko tulesi, tuijotatko pimeään? Vai arvostatko liekkiä meissä jokaisessa, autat toisia hoivaamaan omaansa?

Kirjoittaja on vapaa kirjoittaja, teatterikasvattaja ja yhteiskuntatieteilijä.

KOMIN HELMIKUUN KIRJE

Rakkaat ystävät, on ilo kirjoittaa teille pitkästä aikaa. Viime kuukausina on tapahtunut kaikenlaista, ja rukouksenne ovat lämmittäneet sydäntäni. Kiitos kun olette olleet kanssani viime vuoden myötä- ja vastoinkäymisissä. Pyydän teitä jatkamaan näin nyt uutena vuonna.

Ystävät, olemme maksaneet lasten sisäänpääsymaksut, ja vielä on hankittava kirjat ja koulupuvut. Kiitos Innin neljäs vuosi käynnistyi, kun lapset helmikuun alussa palasivat kouluun. Saatoimme toivottaa tervetulleiksi kaksi uutta poikaa, viisi- ja kuusivuotiaat. Heistä tuli Kiitos Innin nuorimmat koululaiset. Vanhimmista pojista kaksi käyvät nyt ylintä 10. luokkaa ja osallistuvat vuoden päästä tuhansien muiden Manipurin opiskelijoiden kanssa päätöskokeisiin (Board Examination). Olemme yhtä aikaa innoissamme ja huolissamme; he tulevat ensimmäisinä edustamaan Kiitos Inniä.

Tahdon kertoa, että kaikki lapset läpäisivät viime vuoden loppukokeet ja etenivät seuraavalle luokalle; totta puhuen monet suoriutuivat erinomaisesti. Kaksi oli luokkansa parhaita, joten heistä ei tarvitse puoleen vuoteen maksaa kuukausimaksuja, ja jos he heinäkuussa säilyttävät ensimmäisen sijansa, olemme vapaat heidän kuukausimaksuistaan koko vuoden. Yhteisen projektimme onnistuminen näyttää siis mahdolliselta. Vaikka meillä on paljon vaikeuksia ja haasteita, sieluani rauhoittaa, kun näen lasten elämän muuttuvan parempaan suuntaan. Toivon teidän kokevan samoin. Ponnistelumme yhdistävät eri puolilta maailmaa, erilaisista taustoista tulevia ihmisiä. Teemme työtä rakkaudessa. Kristuksen rakkaus on meille annettu perintö.

Kiitän teitä valtavasta panoksestanne näiden lasten elämässä: teidän rukouksenne, toivo, raha ja muu ovat hyvin tärkeitä yrittäessämme muuttaa lasten oloja. Saimme viime vuonna teiltä paketteja täynnä vaatteita, sukkia, leikkikaluja, koulutarvikkeita, sadetakkeja ja sateenvarjoja, reppuja ja paljon muuta. Emme voi kylliksi kiittää lahjoistanne!

Erityiskiitokset niiden kokoamisesta Hannelle ja kumppaneille Vaaka ry:ssä, ja Oilille ja Elinalle kun näitte vaivan niiden lähettämisessä. (Suom. huom.: Mata maksoi suuren osan postituskuluista!) Olemme saaneet myös yksityisiä kirjeitä ja paketteja, ja olemme kiitollisia rakkaudestanne ja välittämisestä. Jotta emme hemmottelisi lapsia liikaa, vaan opettaisimme lahjojen arvostamista ja viisasta suhtautumista materiaan, olemme säästäneet osan annettaviksi myöhemmin.

Marraskuun alussa alkanut taloussaarto jatkuu yhä... tänään sadatta päivää. Minusta tämä on naurettavaa ja sivistymätöntä. Voiko sanoa demokraattiseksi sitä, kun vaaditaan oikeuksia toisten oikeuk-

sien ja hyvinvoinnin kustannuksella? Selviytyminen on haastavaa ja käy hermoille. Bensiinitankeille on kilometrien jonot, ja jos haluaa tankata autonsa, on jonotettava keskiyöstä seuraavaan päivään. Taloustavaroiden ja välttämättömyyksien hinnat ovat huikeasti nousseet. Emme tiedä, miten kauan saarto tukee kestämään.

Monet ehkä jo tietävät, että minut vihittiin papiksi tammikuussa isieni kirkossa. Se oli nöyrä ja ikimuistoinen päivä. Vihkimystä ehdotettiin jo ennen Suomen vierailuani. Isäni rohkaisi minua, mutta minun oli vaikea päättää omasta puolestani. Keskustelu pappeudesta Matleena Ikolan kanssa auttoi selkiyttämään ajatuksia, samoin kirjeenvaihto ystävien kanssa. Niin saatoin tehdä tämän koko elämääni koskevan ratkaisun.

Pappeuteni on tarkoitettu ennen muuta Kiitos Inniä, Toivon ketjua ja paikallista yhteisöä varten, missä enemmistönä nepalilaiset ystävämme. Tiedän että tähän sisältyy valtava vastuu eikä tie liene helppo, mutta minua siunaavat Jumalan armo ja teidän rukouksenne. Pappeus ehkä velvoittaa minut matkustamaan eri paikoissa ja kirkoissa. Rukoilen ettei vihkimys olisi este vaan johtaisi yhä laajempaan osallisuuteen Jumalan meille uskomien lasten elämässä.

Kiitos Innin alusta minun on täytynyt opetella kantamaan vastuuta, ja se on tehnyt minusta kypsemmän. Heimojen jäsenille on tyypillistä, että emme tahtoisi olla tilivelvollisia, vaan vapaita ja spontaaneja. Kun hyväksyin Jumalan minulle antaman tehtävän, olen virheistäni huolimatta oppinut ymmärtämään ja arvostamaan sitä, mitä vastuun kantaminen tarkoittaa. Ja tämän sanottuani pyydän teitä kantamaan minua rukouksissanne!

Ystävät, haluan myös tiedottaa, että kotikirkkoni juhlii satavuotista historiaansa 28.-29.12.2017. Olen juhlien puheenjohtaja. Suunnittelemme monenlaisia varainkeruuprojekteja ja suurta juhlaa, joihin saattaa tulla jopa 3000 osanottajaa. Kirkolle ja minulle olisi kunnia saada vastaanottaa teidät vieraiksemme ennen juhlia ja juhliin. Viime vuonna Suomessa puhuin tästä Jarmo ja Leena Rautiaisen kanssa. Jos joku teistä haluaisi osallistua, muistakaa että olette tervetulleita. Talvella sääkään ei ole liian rasittava. Haluan toistaa ystävällisen, lämpimän kutsun.

Rukouksin
Kom

Kirjeen on lyhentäen suomentanut Elina Malkavaara-Kallinen. Elina toivoo voivansa loppuvuodesta vierailla Kiitos Innissä. Jos Jumala suo.

SINAPINSIEMEN RY

Sinapinsiemen ry on vuonna 1979 perustettu kristillinen järjestö. Sinapinsiemen ry rohkaisee etsimään Raamattuun pohjautuvaa kristillistä elämäntapaa, jossa on tilaa rukoukselle, vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyyden kautta toteutuvalle lähimmäisenrakkaudelle. Tähän elämäntapaan liittyvät myös luomakunnan kunnioittaminen ja ekumenia. Näiden arvojen kautta ja kolmiyhteiseen Jumalaan sitoutuen Sinapinsiemen ry tarjoaa vaihtoehdon yhteiskunnassamme ilmenevälle kulutus- ja kilpailukeskeiselle elämäntavalle. Sinapinsiemen ry toimii myös yhteydenpitäjänä niiden suomalaisten kesken, jotka ovat saaneet vaikutteita ranskalaisesta Taizén ekumeenisesta luostariyhteisöstä.

Kansainvälinen toiminta

Sinapinsiemen ry hoitaa Suomessa kummilapsitoimintaa yhteistyössä Intian Gujaratissa toimivan Education Sponsorship Programmen kanssa. Kummina voi tukea sikäläisen alkuperäisväestön eli Adivasien lapsia saamaan koulutusta järjestön ylläpitämissä sisäoppilaitoksissa. Kummilapsen koulutuskustannukset ovat 200 euroa vuodessa.

Sinapinsiemen ry on tukenut stipendein joitakin kehitysmaan köyhiä opiskelijoita myös korkeakouluopinnoissa. Yksi näistä on pastori Kom, joka on perustanut lastenkodin kotiseudulleen Intian Manipuriin. Tätä hanketta yhdistys on ollut tukemassa ja avustamassa.

Sinapinsiemen etsii uusia toimijoita vuodelle 2017

Yhdistyksessämme on tällä hetkellä noin 300 jäsentä. Etsimme Morbackan ja Ukinrannan jälkeen uusia toimintamuotoja, joissa on tilaa avoimuuden, fransiskaanisen ilon, huolettomuuden ja hiljaisuuden hetkille. Vaalimme yhteisöllistä ja yksinkertaista elämäntapaa ja ekologisen vastuun kantamista Taizen hengessä. Julkaisemme neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Sinapinsiemen-lehteä, jossa pohdimme yhdistyksellemme tärkeitä teemoja. Toimintaa rytmittää yhdistyksen sähköpostilista, jonne voi liittyä laittamalla sähköpostia sihteerille: **sihteeri@sinapinsiemen.fi.**

Tarvitsemme toimintaamme myös uusien jäseniemme tukea ja osallisuutta. Olet lämpimästi tervetullut mukaan!

Sinapinsiemen on mukana suunnittelemassa matkaa Taizén yhteisön uudenvuodentapahtumaan Riikaan. Tapahtuma järjestetään 28.12.2016-1.1.2017 ja on suunnattu 18-35-vuotiaille. Lisätietoja voit kysyä Kristiina Kalliselta, krikalliinen@gmail.com. Tervetuloa mukaan!

Haluamme yhdistyksenä olla ja toimia niin, että se resonoi meissä jäsenissä, kiinnostaa ja synnyttää uutta. Miten rakentaa tätä monimutkaistuvaa maailmaa yhdessä, Kristusta kuunnellen? Yhdistyksessä toimii parhaillaan 6 työryhmää, joihin tarvitsemme jäsentemme osallisuutta ja osaamista.

Kustannustoimintaryhmä
Työryhmä on herätellyt eloon Sinapinsiemenen kustannustoimintaa. Tarkoituksena on julkaista jäsenten omia tekstejä (ensimmäinen julkaisu on juuri tullut uunista ulos!) ja kääntää mm. Taize-kirjallisuutta. Mukaan? Ota yhteys: **matti.kristola@evl.fi.**

Tiedotusryhmä
Työryhmä tiedottaa Sinapinsiemenen toiminnasta eri kanavia pitkin. Tähän ryhmään etsitään uutta vetäjää. Mukaan? Ota yhteys: **matleena.ikola@gmail.com.**

Lehden toimituskunta
Sinapinsiemenen lehden toimituskunta keskustelee lehden teemoista ja kirjoittajista sähköpostilla: moni toimituskuntalainen myös kirjoittaa lehteen itse. Mukaan? Ota yhteys: **matleena.ikola@gmail.com**

Kansainvälinen diakoniaryhmä
Työryhmä pitää yllä yhteyksiä erityisesti Intiaan, Komiin ja isä Cedriciin. Mukaan? Ota yhteys: **jarmo.rautiainen@iki.fi.**

Retriittiryhmä
Työryhmä ylläpitää Sinapinsiemenen retriittitoimintaa ja hiljaisuuden viljelyä. Mukaan? Ota yhteys:
soili.juntumaa@gmail.com.

Taize-ryhmä
Työryhmä pitää yllä Sinapinsiementen Taize-yhteyttä. Mukaan? Ota yhteys:
krikallinen@gmail.com.

Myös hallitukseen etsitään uusia jäseniä. Syyskokouksessa 19.11 kerrotaan hallitustyöstä lisää. Jos et pääse paikalle, voit kysyä hallitustoiminnasta puheenjohtajaltamme: **soili.juntumaa@gmail.com**

Tarkempia tietoja yhdistyksestä saat kotisivuiltamme: **www.sinapinsiemen.fi**

Julkaisija:
Sinapinsiemen ry
(perustettu 1979)

Vastaava toimittaja:
Matleena Ikola
Mattilantie 12 a 7
84100 Ylivieska
puh. 050 5177 545
matleena.ikola@gmail.com

Taitto:
Jussi Jääskeläinen & Fanni Maliniemi
fanni.maliniemi@gmail.com

Kuvat joissa ei ole mainintaa ovat CC0 Public Domain lisenssin alaisia ja pääosin internet sivulta: www.pixabay.com

SINAPINSIEMEN

Tilaukset ja osoitteenmuutokset:
Juha Leinonen
Iso Roobertinkatu 35-37 A 14
00120 HELSINKI
Sähköp. sihteeri@sinapinsiemen.fi
puh. 050-3014 993

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehti on yhdistyksen jäsenmaksun maksaneille ilmainen.

Painopaikka:
Kopio Niini Oy, Helsinki 2013
ISSN 1239-5889

Lehden palautusosoite:
Sinapinsiemen ry
Matleena Ikola
Mattilantie 12 a 7
84100 Ylivieska

BA2
Itella Posti Oy

Itella Green

ISSN 1239 5889